

กลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
Strategies for Promoting Good Characters According to Islamic Principles to
Students at Private Schools Teaching Islam

อัมรินทร์ โต๊ะลง¹ และ ปองสิน วิเศษศิริ¹

Amarin Tohlong¹ and Pongsin Viseshsiri¹

¹หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

¹Doctor Degree of Education in Education Administration and Leadership for Change, Eastern Asia University

Received: April 1, 2024

Revised: May 1, 2024

Accepted: May 3, 2024

บทคัดย่อ

การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (2) เสนอกลยุทธ์ของการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (3) ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษจากทั่วประเทศ มีโรงเรียนในสังกัด 260 โรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ 160 โรงเรียน และผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการ ผู้จัดการโรงเรียน ครูผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียน และครูผู้สอน 640 คน จาก 160 โรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาว่างกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้านและทุกข้อ 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม พบว่ามี 5 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์รอง 3) การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ ทุกกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองที่กำหนดมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ โดยจะเห็นว่าต้องเริ่มที่การพัฒนาหลักสูตรและตามด้วยการพัฒนาครูและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหลักการใหญ่ของการบริหารโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

คำสำคัญ: การเสริมสร้างลักษณะคนดี; ศาสนาอิสลาม; โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Abstract

Strengthening the character of good people according to Islamic principles is very important. which this research study The objectives are (1) to study the current and desired conditions (2) to propose strategies for school administration. to strengthen the characteristics of good people according to Islamic principles for students at private schools teaching Islam (3) examine the appropriateness of implementing the strategy. The researcher used a mixed methods research technique. tools include: Questionnaires and interview. the population and sample included schools under the Office of the Private Education Commission. Special policy school work groups from all over the country There were 260 affiliated schools. the researcher used the formula for calculating the sample size of Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610), using a table to determine the sample size of 160 schools nationwide, and the respondent was the director. School 640 deputy directors, teachers and school committee chairs from 160 schools, data analysis included mean, standard deviation. And the priority index of essential needs. the tools used to collect data are interviews, questionnaires and focus groups from experts with content analysis of the strategy draft. The results of the research found that 1) the present condition and the desired condition, it was found that the average of the desired condition was higher than the present condition in every aspect and every item 2) the strategy for enhancing good character according to Islamic principles was found to have 5 main strategies, 14 secondary strategies 3) checking the appropriateness of strategy implementation Every designated primary and secondary strategy is suitable to be used. It can be seen that the development of the curriculum must begin with the development of teachers and teaching and learning. This is the main principle of school administration that is generally accepted.

Keywords: Promoting good character traits; Islam Private; Schools teaching Islam

บทนำ

เยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เป็นความหวังและอนาคตของชาติ ประเทศชาติจะเจริญหรือพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ การจัดการศึกษาให้กับเยาวชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่สังคมทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ เพราะในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย ต่างก็ได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalizations) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมไทย ในอดีตที่เคยสงบเรียบง่ายมีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อกันได้กลับกลายเป็นสังคมที่เน้นการแข่งขันชิงดีชิงเด่นและมีค่านิยมด้านวัตถุ และในปัจจุบันนักเรียนมีปัญหาทางพฤติกรรมแทบทุกโรงเรียน มีพฤติกรรมอันไม่

พึงปฏิบัติในโรงเรียน และประพฤตินิสัยที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่อยู่ในระเบียบวินัย ทำความหนักใจให้ครูและผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างมาก ขาดจิตสำนึก ความรับผิดชอบ ไร้ระเบียบวินัยขาดความซื่อสัตย์และเสียสละ ติดเกม เล่นการพนัน ตกเป็นเหยื่อโฆษณา ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย แต่งกายผิดระเบียบไม่เข้าเรียนตามเวลา แสดงท่าที่ไม่เหมาะสม พกพาอาวุธ ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติและพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เสริมสร้างปัญญา โดยใช้หลักเมตตาธรรมในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับการ

วิจัยของ Cropley & Knapper (2021); Trilling & Fadel (2009) ผลการวิจัยพบว่า มีการให้ความสำคัญต่อทักษะการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงนวัตกรรม การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการรับผิดชอบ ต่อส่วนร่วม รวมถึงการมีจิตสาธารณะ เช่นเดียวกับหลักการอิสลามที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Nurhikmah & Elihami, 2021) กระบวนการคิดขั้นสูง (Mispani, Abrori, Hasyim, Kushendar, & Muslimah, 2021) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Khalil, 2016) และการอุทิศตนและทำประโยชน์เพื่อสังคมตามบทบัญญัติความเมตตาแก่สากลโลก (Rahmatan Lilalamin) (Ahyani & Slamet, 2021)

สำหรับการศึกษาของมุสลิมองค์การการศึกษา วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์ของสันนิบาตอาหรับ (ALECSO, 2014, p. 86) ได้กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนโดยแบ่งเป็น 3 สาขา คือ 1) ทักษะการคิดขั้นสูง 2) ทักษะส่วนบุคคล และ 3) เทคโนโลยี ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น ประเทศมาเลเซียได้กำหนดคุณลักษณะสำหรับผู้เรียนอิสลามศึกษาและหลักสูตรใหม่ที่มีความชัดเจนขึ้นโดยเน้นความเป็นธรรมชาติและวิธีการดำเนินชีวิตวิถีอิสลาม การศึกษานี้จึงมีเป้าประสงค์ในการศึกษา กลยุทธ์การเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นสำคัญในการกำหนดทิศทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิมเชื้อสายมลายู มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเฉพาะ ที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ โดยผลการวิจัยจะสร้างความตระหนักต่อสถานศึกษาและสังคมต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และเป็นแนวทางของการพัฒนาการจัดการศึกษาของพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติอย่างเหมาะสมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตาม

หลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. เสนอกลยุทธ์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

3. ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไปใช้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2541) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยในอนาคตไว้ว่า คนไทยจะมีพัฒนาการสมวัยมีสุขภาพดีมีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์มีสุขนิสัยที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์อันดีมีความเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ทักษะทางเทคนิคสามารถใช้เครื่องมือและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ที่สำคัญควรต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างผสมผสานในลักษณะต่างขั้วมิติต่าง ๆ เพื่อหาจุดที่สมดุลระหว่างคุณลักษณะดังต่อไปนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลกในอนาคตคือ 1) การเป็นผู้นำที่ดีและการเป็นผู้ตามที่ดี 2) การรักธรรมชาติศิลปะและการรักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี 3) การมีชีวิตรู้จักพอและการมีชีวิตแข่งขันกันเอาตัวรอดเพื่อประโยชน์สูงสุด 4) การร่วมมือกันและการแข่งขันกัน 5) ค่านิยมความเสมอภาคและค่านิยมเก็งกำไรมุ่งประโยชน์ส่วนตน 6) การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณค่าของวิทยาการสมัยใหม่ 7) การอยากเรียนรู้และการอยากเรียนเพื่อปริญญาเพื่ออาชีพ 8) การเรียนรู้ลึกซึ้งและการเรียนรู้กว้างขวางหลายสาขาครอบตัว 9) การวางแผนวัฒนธรรมไทยและการรับวัฒนธรรมต่างชาติ 10) ความสามารถในการทำงานเป็นทีมและความเป็นปัจเจกชน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีพื้นฐานความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัด และมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทาง

อิสลาม ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์และมั่นคง 2) เป็นผู้ที่ปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง 3) เป็นผู้ที่มีการยาบทที่ดีงาม 4) เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นศึกษาค้นคว้า ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 5) เป็นผู้ที่ชนะใจตนเอง 6) เป็นผู้ที่ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า 7) เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย 8) เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง 9) เป็นผู้ที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะคนดีของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม ตามนัยที่กล่าวมานี้ พบว่า สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากที่สุดคือ “ความเป็นคนดี” “คนเก่ง” และเป็นคนที่สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโลกปัจจุบัน และอนาคตได้อย่างมีความสุขตามสมควร แก่อัตภาพแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิเคราะห์

โดยแบ่งเป็นลักษณะด้าน ดังนี้ 1) ลักษณะด้านความรู้ 2) ลักษณะด้านความสามารถ 3) ลักษณะด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ 4) ลักษณะด้านคุณธรรม 5) ลักษณะด้านทักษะ

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์

Mary and Robbin (2005) กล่าวว่า กลยุทธ์ คือ การตัดสินใจและการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยตรงในการใช้ทรัพยากรและศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสและป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ขององค์การ

พฤษ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552, หน้า 223) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งสามารถใช้ SWOT หรือ TOWS เมทริกซ์ ดังภาพต่อไปนี้

	จุดแข็ง Strength	จุดอ่อน Weakness
โอกาส Opportunity	กลยุทธ์ S - O	กลยุทธ์ W - O
ภาวะคุกคาม Threat	กลยุทธ์ S - T	กลยุทธ์ W - T
	จุดแข็ง	จุดอ่อน
โอกาส	การนำข้อได้เปรียบของจุดแข็งภายในและโอกาสภายนอกมาใช้	การแก้ไขจุดอ่อนภายในโดย พิจารณาจากโอกาสภายนอกที่เป็นผลดีต่อองค์กร
ภาวะคุกคาม	การแก้ไขหรือลดอุปสรรคภายนอกโดยนำจุดแข็งภายในมาใช้	การแก้ไขหรือลดความเสียหายของธุรกิจอันเกิดจากจุดอ่อนภายในองค์กรและอุปสรรคภายนอก

ภาพ 1 การวางแผนกลยุทธ์

ที่มา: พฤษ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2552, หน้า 223

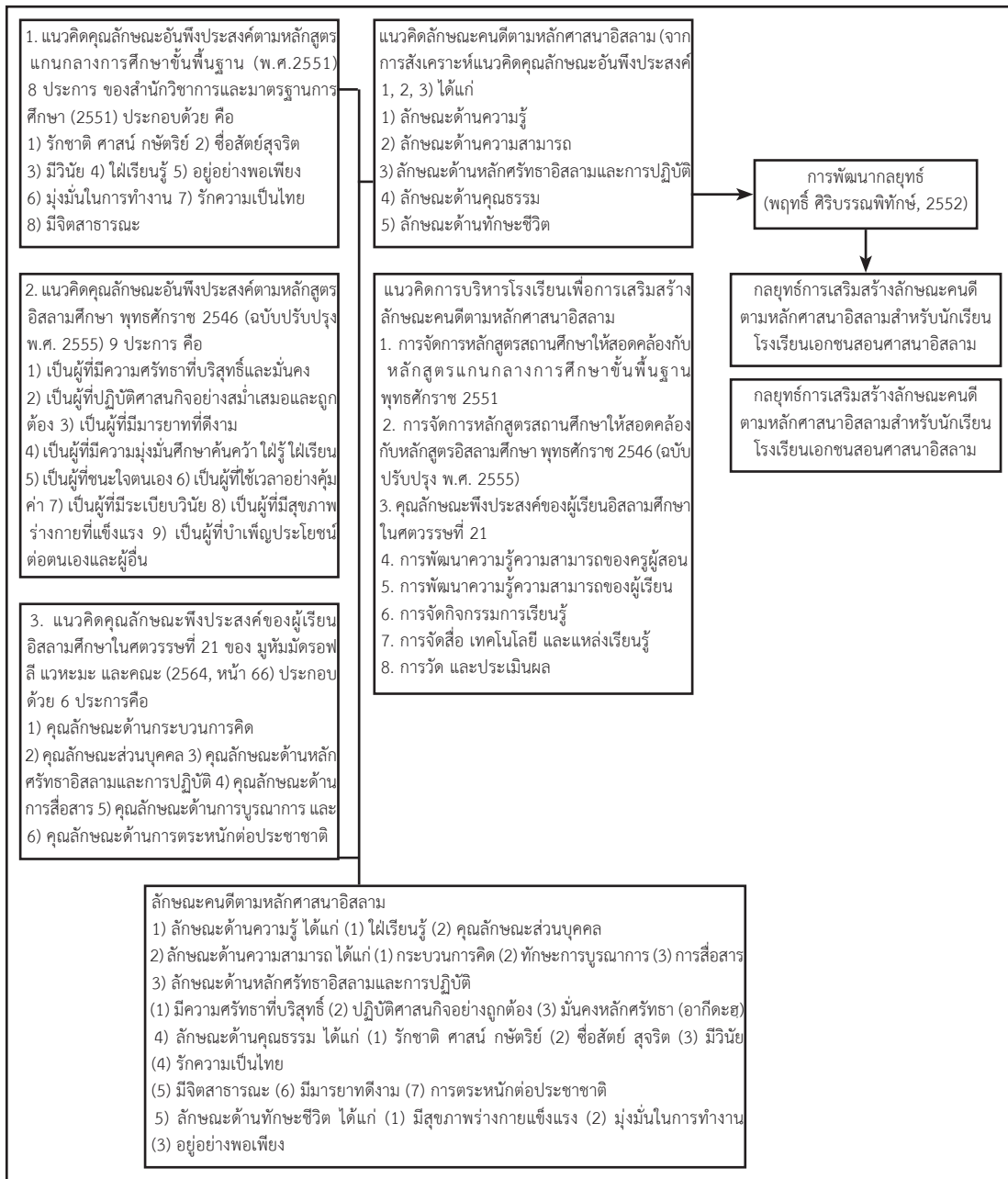
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์นั้นต้องพิจารณาถึงระดับกลยุทธ์ว่าเป็นกลยุทธ์ระดับใด เช่น กลยุทธ์ระดับบริษัทหรือกลยุทธ์หลัก (grand strategy) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (business strategy) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (function

strategy) หรือกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ (operation strategy) การกำหนดกลยุทธ์ต้องอิงดัชนีชี้วัด แบบสมดุล

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์

4. การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเชิงบรรยาย (descriptive research) ด้วยการออกแบบวิจัยทั้งหมดการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการออกแบบการวิจัยทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการ

จำเป็นในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขั้นที่ 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขั้นที่ 4 ร่างกลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขั้นที่ 5 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลาม ชั้นที่ 6 ปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์
การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่ม
งานโรงเรียนนโยบายพิเศษจากทั่วประเทศ มีโรงเรียนใน
สังกัด 260 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607
-610) ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างทั่วประเทศ 160 แห่ง และผู้ตอบแบบสอบถาม
คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และ
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 640 คน จาก 160 แห่ง
(สมาคมโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย, 2564)
แบ่งภาคออกตามเขตตรวจราชการแผ่นดินของประเทศ
ทั้งนี้ พบว่ามีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามใน 3 ภาค คือ
กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาคกลาง ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในเขตตรวจราชการที่ 1,3,5 ประกอบด้วย
จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี จังหวัด
ฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัด
นครนายก และจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มที่ 2 กลุ่มภาค
ใต้ตอนบน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในเขตตรวจราชการที่ 6,7 จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดระนอง จังหวัด
พังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง กลุ่มที่ 3
กลุ่มภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม ในเขตตรวจราชการที่ 8 คือ จังหวัดสงขลา จังหวัด
สตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิด
เห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ในการส่งเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนา
อิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมความ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ใน
การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจะมีข้อคำถามใน
เรื่องสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้ง ปัจจัยภายใน และปัจจัย
ภายนอก (PEST) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งทุกข้อจะแบ่งให้ตอบเป็น
2 สภาพ ได้แก่ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดย
ใช้เกณฑ์พิจารณาคำตอบที่ให้ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติมาก
ที่สุด/มีสภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน
โรงเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติ
มาก/มีสภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ในโรงเรียนมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติปาน
กลาง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ในโรงเรียนปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติ
น้อย มีสภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ในโรงเรียนน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติ
น้อยที่สุด/ มีสภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ในโรงเรียนน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน

2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่ม
ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย โดยดำเนินการส่งและรับคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่ม
ตัวอย่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั่วประเทศ
จำนวน 160 โรงเรียน ที่ได้จากการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง

ดังกล่าวข้างต้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำและแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และดำเนินการส่งเอกสารด้วยตนเอง ในช่วงเดือน กันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2566

4. ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบร่างกลยุทธ์

6. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจากกลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม และจริยธรรม จำนวน 2 ท่าน และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก และจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) จำนวน 8 ท่าน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีขนาดใหญ่ ใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำเร็จรูปทางสถิติ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index Modified : PNI Modified)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

(1) การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม (2) การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม และ (3) ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม พบว่า

1. การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงประสงค์ในการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประเด็นกระบวนการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม มีการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในประเด็นกระบวนการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม มีความพึงประสงค์ในการปฏิบัติภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความประสงค์ให้โรงเรียนมีการดำเนินการมากที่สุด คือ การพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน แม้ว่าในสภาพปัจจุบันจะมีการดำเนินการอยู่แล้วก็ตามแต่ความคาดหวังและพึงประสงค์ยังคงต้องการให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการพัฒนาเสริมสร้างผู้เรียนอิสลามศึกษาให้ได้รับการศึกษาทันกับยุคและสมัยในศตวรรษที่ 21

3. ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในประเด็นลักษณะ คนดีตามหลักศาสนาอิสลาม มีการดำเนินการภาพรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านทักษะชีวิต ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในประเด็นลักษณะ คนดีตามหลักศาสนาอิสลาม มีความพึงประสงค์ให้โรงเรียน ดำเนินการภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงประสงค์ให้โรงเรียนดำเนินการมากที่สุดคือ คือ ลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านทักษะชีวิต เช่นเดียวกัน

2. การกำหนดกลยุทธ์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สรุปผลตามรายละเอียด ดังนี้

SO แนวทางการเสริมสร้างและกำหนดวิธีการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ ด้านคุณธรรม ด้านทักษะชีวิต ใน 3 ประเด็น คือ พัฒนาผู้บริหาร พัฒนาครูผู้สอน และพัฒนาการนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนสูงสุด

ST ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้ประกอบในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำสื่อทางสังคม (Social Media) มาใช้ในการเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สร้างสรรค์ ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดของครูผู้สอน

WO พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติมากกว่าการเน้นที่เนื้อหาหรือทฤษฎี และระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากทุกภาคส่วนเพื่อนำมาใช้สนับสนุนกระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ เพราะการศึกษาถือเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นฐานให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดี ต้องมีความสามารถทั้งวิชาการ มีทักษะกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์อย่างเหมาะสม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และอนาคต

WT เร่งรีบในการพัฒนาพลิกโฉมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามพันธกิจของโรงเรียน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น สถานประกอบการ และผู้นำชุมชน ภาคเอกชน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร อีกทั้งเพื่อสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายสถานศึกษาในการเสริมสร้างคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

3. การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้วยการสนทนากลุ่ม สรุปผล ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเน้นการเสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ สอดรับกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในการเป็นคนดี ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง ดังนี้

พัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ ความสามารถเพื่อดำรงชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเป็นพลเมืองดีของโลก สามารถใช้ความรู้ที่มีเพื่อทำงานสุจริตและดำรงชีพในสังคมยุคใหม่ได้อย่างสันติสุข

กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาส่งเสริมศักยภาพครูผู้สอนให้มีความเข้มงวดเน้นการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม และให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง ดังนี้ 1. พัฒนาศักยภาพครูให้ครูเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีแก่ผู้เรียน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 2. รมรงค์และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม 3. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเข้ามามีบทบาทดำเนินการเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนา และส่งเสริมผู้เรียนเน้นการเสริมสร้างการเป็นคนดี เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้รักการเรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดจนพัฒนาสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

พร้อมทั้งเป็นพลเมืองที่ดีในยุคใหม่ ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง ดังนี้ 1. เสริมสร้างความตระหนักในลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 2. เสริมสร้างและวิเคราะห์องค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการเพื่อเสริมสร้างคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม 3. เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี เป็นผู้รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เน้นกิจกรรมที่สร้างให้ผู้เรียนมีการแสดงออกทางผู้นำอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจรรณาญาณและรอบคอบ

กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนา และส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างลักษณะคนดีของผู้เรียนตามหลักศาสนาอิสลาม ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง ดังนี้ 1. พัฒนา และส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยมีความเหมาะสมกับการศึกษาในยุคสมัยใหม่ 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำสื่อทางสังคม (Social Media) มาใช้ในการเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดของครูผู้สอน 3. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้ประกอบในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของผู้เรียน

กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และภาคเอกชนในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง ดังนี้ 1. ส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และภาคเอกชน 2. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทั้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหาร ครูผู้สอน ภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้ปกครอง ให้มีศักยภาพพร้อมให้ความช่วยเหลือและร่วมกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และให้การสนับสนุนทั้งองค์ความรู้ และงบประมาณในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 3. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสำรวจความต้องการได้รับความช่วยเหลือทั้งด้าน

องค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณเพื่อนำมาสร้างเสริมลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม 4. ประสานความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ

การอภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ 3 ส่วน ได้แก่ (1) การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (2) กระบวนการเสริมสร้างเสริมลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม และ (3) ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม สามารถแยกผลการวิจัยในภาพรวม ของแต่ละส่วน ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จากผลการวิจัยในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4) การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะสำหรับโรงเรียนอิสลามแล้วการวางแผนกลยุทธ์มีความจำเป็นต้องทำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งตามที่โรงเรียนทั่ว ๆ ไปต้องทำ สอดคล้องกับแนวคิด ของ ญัฐพล ลีลาวัฒนานันท์ (2555, น. 2-10) ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เป็นภาระงานสำคัญเริ่มแรกของสถานศึกษาประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ๆ คือ วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร จึงทำให้ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของการวางแผนกลยุทธ์อื่นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดกว่าเรื่องอื่น แต่ยังคงอยู่ในระดับมากจึงเป็นการสอดคล้องกับการที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องทำการวางแผนกลยุทธ์และทำตามขั้นตอนของการวางแผนอย่างเคร่งครัดเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์และ

มีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคาดหวังและพึงประสงค์ในการปฏิบัติมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และด้านที่มีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในส่วนของกรวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน ที่เป็นดังนี้ เพราะการที่จะนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญมากที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์จากการใช้กลยุทธ์ได้ ส่วนการควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลนั้นเป็นเรื่องที่โรงเรียนทั่วไปก็มีการให้ความสำคัญน้อย

2. การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม จากผลการวิจัยในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอน 2) การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน 3) การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 4) การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) 5) การพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การจัดสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 8) การวัด และประเมินผล ซึ่งมีสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นดังนี้เพราะ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสสังคมมีทั้งนโยบายภาครัฐและนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดที่ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่วนการที่ด้านการจัดสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดก็ยังคงเป็นเพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ แม้จะมีการส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนแต่ครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ รวมทั้งครูยังมีความรู้ไม่

เพียงพอในเรื่องนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Binkley et al. (2012b, p. 176) กล่าวว่า ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีนิยามที่หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบท และความสำคัญในการนำไปใช้ ซึ่ง ATC21S ได้สรุปทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มทักษะ ได้แก่ 1) แนวทางการคิด ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และ การเรียนรู้ 2) แนวทางการทำงาน ประกอบด้วย การสื่อสารและความร่วมมือ 3) การใช้เครื่องมือในการทำงาน ประกอบด้วย ความรู้ด้านสารสนเทศ และความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ และ 4) การใช้ชีวิต ในสังคมโลก ประกอบด้วย ความเป็นพลเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและสังคมโลก ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ การรู้รับผิดชอบตนเองและสังคม รวมถึงความตระหนักในด้านวัฒนธรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์และมีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคาดหวังและพึงประสงค์ในการปฏิบัติมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 และด้านที่มีความประสงค์ให้โรงเรียนมีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ การวัด และประเมินผล ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในส่วนของกระบวนการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน ถึงแม้ว่าในสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติของกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนผ่านการสอนที่เน้นเนื้อหาไปสู่การพัฒนาทักษะผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การสร้างแรงบันดาลใจ การนำเสนอปัญหา การค้นหาและการแก้ปัญหาไปจนถึงขั้นสรุปผลให้ผลสะท้อนกับในสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตจริงในยุคปัจจุบัน

3. ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม จากผลการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะด้านความรู้ 2) ลักษณะด้านความสามารถ 3) ลักษณะด้านศรัทธาอิสลาม และการปฏิบัติ 4) ลักษณะด้านคุณธรรม 5) ลักษณะด้านทักษะชีวิต ซึ่งมีสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม โดยภาพ

รวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ลักษณะด้านศรัทธาอิสลาม และการปฏิบัติ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์และมีความคาดหวัง ให้มีการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคาดหวังและพึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือลักษณะด้านความสามารถ ลักษณะด้านทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านลักษณะความรู้ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในส่วนลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน ถึงแม้ว่าในสภาพปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการเสริมสร้างลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านทักษะชีวิต อยู่ในระดับมากแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากเนื่องจากในยุคปัจจุบันการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแบบที่ไม่ทันตั้งตัว จึงทำให้ผู้เรียนในยุคนี้ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไปในทุกวัน ดังนั้น ความต้องการจำเป็นและความคาดหวัง พึงประสงค์ที่ต้องเสริมสร้างนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรอิสลามศึกษาต้องได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถ และลักษณะด้านทักษะชีวิต ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงความสามารถ 3 ด้าน ได้แก่ (1) กระบวนการคิด (2) ทักษะการบูรณาการ (3) การสื่อสาร ซึ่งสามารถอธิบายภาพรวมได้ว่า นักเรียนอิสลามศึกษาทุกคนควรได้รับการเสริมสร้างกระบวนการคิด ให้สามารถคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีความคิดเชิงระบบ คิดและวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และมีทักษะการสื่อสาร (Communication) คือ มีสมรรถนะภาษาต่างประเทศ รู้เท่าทันสารสนเทศและมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้ อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมเลือกใช้การสื่อสารที่ดี และสอดคล้องกับบริบทเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ ทักษะการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้มุสลิมเข้าถึงการเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนา สามารถปกป้องตนเองจากการสร้างความวุ่นวายในสังคมที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ มูฮัมมัด อับดุลลอฮ์ อัลเคาะฎิบ (1997, pp. 250 – 256) ได้กล่าวถึง 10 ขั้นตอนของการเป็นมุสลิมคุณภาพ ดังนี้ 1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อิบาเดาะห์) 3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4. ใฝ่เรียนรู้และ

สติปัญญาล้ำเลิศ 5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา 10. รักษาระเบียบวินัย

2. กลยุทธ์การเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผลการวิจัยพบว่า มี 5 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเน้นการเสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ สอดรับกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในการเป็นคนดี การที่ผลการวิจัยเห็นด้วยกับการให้กลยุทธ์เกี่ยวกับสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านการศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ ด้านคุณธรรม ด้านทักษะชีวิตอย่างมีคุณภาพ พัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน และเน้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีลักษณะคนดีและมีคุณภาพระดับชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ ฉีรธิฐ (2556, น. 215-229) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ผลการวิจัย พบว่า 1) พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ควรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มให้ความรู้ได้แก่ กลุ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและเพื่อนบ้านและการมีความรู้ทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากล กลุ่มทักษะได้แก่ ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารการทำงาน บัญชีและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และกลุ่มเจตคติ ได้แก่ การมีสุขภาพกายและใจดี การมีคุณธรรมและจริยธรรม 2) กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ 5 ประเด็น คือ การศึกษาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในประเทศและในอาเซียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียนและสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง

อาเซียนที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เรื่องอาเซียน การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จก็ต้องเริ่มต้นในเรื่องที่สำคัญที่จะพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาส่งเสริมศักยภาพครูผู้สอนให้มีความเข้มงวดเน้นการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม และให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าควบคู่ไปกับการเสริมสร้างและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารโรงเรียนแล้วนั้น การสร้างศักยภาพครูผู้สอนให้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความเข้มงวดในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนมีลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังเช่นที่มีผลงานวิจัยและตำรามากมายที่กล่าวถึงความสำคัญของครู

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนเน้นการเสริมสร้างการเป็นคนดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นผู้รักการเรียนรู้ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเรียนรู้ตลอดเวลา โดยเน้นการบูรณาการกับศาสตร์วิชา ตลอดจนพัฒนาสังคม ชุมชน และประเทศชาติ พร้อมทั้งเป็นพลเมืองที่ดีในยุคใหม่ จะเห็นได้ว่าอีกปัจจัยหนึ่งของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนเน้นการเสริมสร้างการเป็นคนดีให้ผู้เรียน เป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและสอดคล้องด้านคุณธรรมจริยธรรมอิสลามกับหลักธรรมของอัลกุรอาน และอัลหะดีษ โดยเน้นการบูรณาการกับศาสตร์วิชา ตลอดจนเป็นผู้รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลยุทธ์นี้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญซึ่งยังจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยพัฒนาทั้งความรู้ ภูมิปัญญา

และศีลธรรม จรรยาบรรณ ดังที่มีงานวิจัยและนโยบายรัฐและหน่วยงานระดับโลกและระดับชาติได้กล่าวให้นิยามสำคัญไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของมุฮัมหมัดอาฟีฟ อัซซอลิฮีย์ และคณะ (2563, น. 256) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นมีแนวคิดและรูปแบบที่หลากหลาย โดยให้ ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง เริ่มตั้งแต่การสร้าง ความสนใจ การเสนอปัญหา การค้นหาและแก้ปัญหาไปจนถึงขั้นสรุปและให้ผลสะท้อนกลับในสิ่งที่เรียนรู้ เป็นการ เรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตที่แท้จริง แก้ปัญหา ที่ซับซ้อน หรือหาทางออกด้วยตนเอง ดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานของปัญหา และมีส่วนร่วมในชุมชนหรือท้องถิ่น (Lombardi, 2007)

กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างลักษณะคนดีของผู้เรียนตามหลักศาสนาอิสลาม จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งของการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม เพราะเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน รวมทั้งสื่อทางสังคม (Social Media) ที่มีวิวัฒนาการก้าวไกลมาก และมีความล่อแหลมต่อการเสพติด (Social Media) ในทางที่ผิดของผู้เรียน (พิเชษฐ ยังตรง, พิณสุตา สิริรังศรี และ สินธวะวาคามดิษฐ์. (2560, น. 2-12) จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องเข้ามาบิบทบาทในการแนะนำวิธีการใช้ และดูแลควบคุมอย่างเข้มงวดให้มีการใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งนำสื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สอดรับกับการอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และภาคเอกชนในการเสริมสร้างลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การที่ผลวิจัยเห็นด้วยกับการให้กลยุทธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน ในการระดมความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายที่มีศักยภาพพร้อมที่จะสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลามในการเสริมสร้างลักษณะคนดีให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในทุกกระบวนการให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นเรื่องความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัย ของสมใจ ชีรพิฑู (2556, น. 215-229) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ผลการวิจัย ที่กล่าวในประเด็นความร่วมมือภาคีเครือข่ายไว้ว่า การส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เรื่องอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามในด้านศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ โรงเรียนอิสลามในปัจจุบันมีการส่งเสริมน้อยที่สุด จึงเสนอให้ผู้นำอิสลามและผู้ดูแลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดกิจกรรมในการส่งเสริมด้านศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติให้เป็นรูปแบบ เป็นลายลักษณ์อักษร และดูแลให้มีการนำนโยบาย/แผน ไปปฏิบัติจริงจังกอย่างเคร่งครัด

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน จึงเสนอว่า ต้องมีการปรับเปลี่ยนหรืออาจถึงขั้นปฏิรูปการเรียนการสอนนักเรียนให้มีลักษณะคนดีตามหลักอิสลามในทุกด้านด้วย

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม ที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น จึงเสนอให้มีการส่งเสริมการจัดสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิสลามให้มากขึ้น โดยการจัดสนับสนุนทางงบประมาณ และการอบรมบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถ และให้รู้จักใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศให้มากขึ้นอย่างจริงจัง

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยในปัจจุบันคือ การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บริหารระดับสูงของแต่ละระดับโรงเรียนต้องให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลมากขึ้น โดยมีการจัดให้มีนโยบายการจัดการอบรมบุคลากรด้านการควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผล

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเป็นกลยุทธ์หลักในการส่งเสริมความเป็นคนดีตามหลักอิสลาม ดังนั้น จึงควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำนโยบายและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรให้สะท้อนเรื่องส่งเสริมคุณลักษณะคนดีตามหลักอิสลามในทุกรายวิชา และกิจกรรมโดยเฉพาะให้เป็นหลักในตัวปรัชญาและพันธกิจของการพัฒนาหลักสูตร

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลยุทธ์หลักที่ 2 ที่ควรต้องดำเนินการ คือ การส่งเสริมศักยภาพครูผู้สอนให้มีความเข้มงวดเน้นการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลามนั้น จึงเสนอว่า ควรมีนโยบายพัฒนาครูตั้งแต่แรกเริ่ม จนถึงการเข้าสู่การปฏิบัติหน้าที่การสอน โดยการเน้นเรื่องความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะคนดีตามหลักอิสลาม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาวิจัยนี้พบว่า ครูมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะคนดีตามหลักอิสลาม แต่ก็พบอีกว่ามีการส่งเสริมศักยภาพครูในด้านนี้น้อย จึงเสนอให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาครูให้มีศักยภาพด้านนี้เพิ่มขึ้น

2. จากการศึกษาวิจัยพบว่า การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีการปฏิบัติน้อย จึงเสนอว่าควรทำการศึกษาวิจัยของวิธีการให้มีการปฏิบัติเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยอาจวิจัยเรื่อง วิธีการควบคุมเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและวิจัยเรื่อง เครื่องมือในการวัดและประเมินผล การส่งเสริมคุณลักษณะคนดีตามหลักศาสนาอิสลาม

3. จากการที่งานวิจัยนี้พบว่า การสร้างเครือข่าย หรือรูปแบบเครือข่ายส่วนรวมเพื่อการส่งเสริมคุณลักษณะ
ความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐและเอกชน คนดีตามหลักศาสนาอิสลาม
เป็นเรื่องที่สำคัญ จึงเสนอให้มีการวิจัยวิธีการสร้างเครือข่าย

References

- Azzamadi & Muhammad. (2020). *Guidelines for developing the administration of Assalam network Schools according to the concept of good Muslim characteristics*. Bangkok: Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 4404. (in Thai)
- Ahyani, H., & Slamet, M. (2021). Building the values of Rahmatan Lil'Alamin for Indonesian economic development at 4.0 era from the perspective of philosophy and Islamic Economic Law. *Al-Ihkam: jurnal hukum & pranata social*, 16(1), 111-136.
- Alecso. (2014). *Preparing Arab youth to the labor market: A strategy to include entrepreneurship and 21st century skills in Arab education*. Tunisia: PWC.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). *Defining twenty-first century skills*. In B. M. P. Griffin, & E. Care (Ed.), *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 17-66). New York: Springer.
- Cropley, A., & Knapper, C. (2021). *Lielong learning in higher education*. London: Routledge.
- Charoenwongsak, K. (2011). *Strategic proposals for educational reform seminar on crises and opportunities for reforming education and Thai society Siam City Hotel*. Bangkok: National Education Office. (in Thai)
- Dakir, J., Othman, M., Tamuri, A., Stapa, Z., Yahya, S., & Maheran, S. (2015). Islamic education and level of character internalization of secondary school students in Malaysia. *Mediterranean journal of social sciences*, 6(4), 602-613.
- Eryandi, K., & Nuryanto, A. (2020). 21st Century skills of life career skills in productive learning of vocational high school of technical expertise engineering in Yogyakarta City. *American journal of educational research*, 8(7), 480-484.
- Khalil, A. (2016). The Islamic perspective of interpersonal communication. *Journal of Islamic studies and culture*, 4(2), 22-37.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610
- Leelawattananan, N. (2012). *What is strategy?*. Retrieved from http://www.boc.dip.go.th/index.php?Option=com_content&view=article&id=344&Itemid=14 (in Thai)
- Ministry of Education. (2003). *Islamic studies curriculum 2003*. Bangkok: Ministry of Education. (in Thai)
- Ministry of Education. (2008). *Basic education core curriculum, B.E. 2008*. Bangkok: Agricultural Cooperative Assembly Press of Thailand Limited. (in Thai)
- Massie, J. L., & Douglas, J. (1981). *Management: A contemporary introduction*. (3rd ed.). New Jersey: Englewood Cliffs.

- Mispani, M., Abrori, M. S., Hasyim, U. A. A., Kushendar, K., & Muslimah, M. (2021). Higher order thinking skills (HOTS) and lower order thinking skills (LOTS) on UM-PTKIN Questions on islamic religious education materials. *Journal Iqra': Kajian Ilmu Pendidikan*, 6(2), 239-260.
- Mc Clelland, D. C. (1961). *The achievement society*. New York: The Free Press.
- Mckillip. (1987). *Needs analysis for the human services and educations*. California: SAGE Publication.
- Muhammad Afifi Azzalihi et al. (2020). *Guidelines for developing the administration of Assalam Network Schools according to the concept of good Muslim characteristics*. Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Muhammad Rafli Wahama et al. (2021). Desired characteristics in the 21st century of Islamic studies learners in private Islamic Schools in Thailand Faculty of Islamic Sciences Prince of Songkla University. *Journal of information and learning*, 32(2), 40-50. (in Thai)
- Muhammad Abdullah Al-Khatib (Complete (Ya'qub) Sueb Sukha Translation). (2011). *10 Steps to becoming a Muslim*. Bangkok: Quality. (in Thai)
- Nurhikmah, B., & Elihami, E. (2021). The concept of worldwide education in the review of Islamic education. *Journal edukasi nonformal*, 2(1), 10-17.
- Pithiyanuwat, S., & et al. (2018). Vision of Thai education in the future. *Sripatum journal* 1,(1) (July-December). (in Thai)
- Robbin, S. P., & Coulter, M. (2005). *Management*. (8th ed.). Prentice Hall.
- Sirithrangsri, P., & Kamdit, S. (2017). *Strategies for developing the desired characteristics of learners in basic educational institutions in the 21st century*. Suthiparitat, Year 31, Issue 100. October-December 2017. (in Thai)
- Siribannapitak, P. (2009). *Concepts and principles of strategic planning (Strategic Planning)*. Bangkok: Phrik Wan Graphic. (in Thai)
- Teerathit, S. (2013). *Strategies for developing desirable characteristics of Asean citizens*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. California, CA: John Wiley & Sons.

